

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2335,Otwarcie-wystawy-Z-najwieksza-brutalnoscia-Zbrodnie-Wehrmacht-u-w-Polsce-wrzesien.html>
16.03.2026, 21:45

Otwarcie wystawy „Z największą brutalnością... Zbrodnie Wehrmachtu w Polsce, wrzesień–październik 1939” – Mińsk na Białorusi, 9 lipca 2008 r.

09.07.2008

9 lipca 2008 roku w Mińsku na Białorusi w Narodowym Muzeum Historii i Kultury otwarta została wystawa „Z największą brutalnością – zbrodnie Wehrmachtu w Polsce, wrzesień–październik 1939”, przygotowana przez Biuro Edukacji Publicznej IPN i Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie. Prezentacja ekspozycji odbyła się dzięki inicjatywie i zaangażowaniu Narodowego Muzeum Historii i Kultury Białorusi, Instytutu Polskiego w Mińsku oraz Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Warszawie.

Jej otwarcia dokonał dyrektor Narodowego Muzeum Historii i Kultury w Mińsku – Sergiej Wieczar w obecności dyrektora Instytutu Polskiego w Mińsku – Piotra Kozakiewicza oraz przedstawicieli Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie: Kazimierza Krajewskiego – kierownika referatu Badań Naukowych, Dokumentacji i Zbiorów Bibliotecznych Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej i Jacka Pawłowicza – kierownika Referatu Wystaw, Wydawnictw i Edukacji Historycznej.

Wydarzenie zgromadziło około 80 osób, wśród których znaleźli się między innymi: przedstawiciel Ambasady RP w Minsku, attache wojskowy – płk. Jan Myszczyński, delegowani przez Ministerstwo Obrony Narodowej Republiki Białorusi oficerowie z Zarządu Międzynarodowej Współpracy Wojskowej z płk. Aleksandrem Kurzelnym na czele, dwie posłanki z Witebska i Wołkowyska, reprezentujące Parlament Białorusi, a także Dyrektor Narodowego Muzeum Sztuki – Władimir Prokopcow, były Konsul Generalny Białorusi w Gdańsku, pisarz i tłumacz literatury polskiej – Anatolij Butewicz oraz pisarz, historyk – Władimir Orłow. Liczną reprezentację stanowili przedstawiciele lokalnych mediów białoruskich.

Wystawę zwiedzać można do 30 lipca br.

Wystawa ukazuje zbrodnie armii niemieckiej, popełnione na ziemiach polskich w okresie pierwszych dwóch miesięcy drugiej wojny światowej.

Jej celem jest także uzupełnienie wystaw hamburskiego Instytutu Badań Społecznych „Wojna na wyniszczenie. Zbrodnie Wehrmachtu 1941-1944”. Wiele środowisk w Niemczech uznało te ekspozycje za szarganie świętości i zamach na dobre imię niemieckiego żołnierza. Wywołały one szeroką dyskusję na temat roli Wehrmachtu w drugiej wojnie światowej. Wykazały jednoznacznie, iż w niemieckiej pamięci historycznej dominuje stereotyp, według którego zbrodnie popełniali członkowie SS i funkcjonariusze formacji policyjnych, żołnierze frontowi zaś walczyli przestrzegając prawa wojennego i z szacunkiem dla przeciwnika. Podważając ów stereotyp, hamburskie wystawy przyczyniły się do utrwalenia innego fałszywego mitu, jakoby działania

Wehrmachtu nabrały zbrodniczego charakteru dopiero od czerwca 1941 r., po ataku na Związek Sowiecki. Tymczasem armia niemiecka od pierwszego dnia wojny prowadziła działania z pogardą dla międzynarodowych konwencji, a „rycerscy” żołnierze Wehrmachtu dopuszczali się licznych przestępstw na jeńcach wojennych i ludności cywilnej.

Na wystawie pokazano przykłady zbrodni, za które bezspornie odpowiedzialni są żołnierze niemieccy. Popelnili je od 1 września do 25 października 1939 r., a więc w czasie funkcjonowania tzw. administracji wojskowej, kiedy to Wehrmacht sprawował władzę zwierzchnią nad okupowanymi terenami i ponosił pełną odpowiedzialność prawną za działania wszystkich formacji i instytucji Trzeciej Rzeszy na zajętym przez Niemców terytorium II Rzeczypospolitej.

Ekspozycję podzielono na kilka bloków tematycznych. Zaprezentowane zostały niemieckie przygotowania do wojny, omówiono ich aspekt militarny, ideowy i polityczny. Następnie ukazano postępy niemieckiej i sowieckiej maszyny wojennej we wrześniu 1939 r. Na kolejnych panelach przedstawiono udokumentowane przykłady aktów zbrodni dokonanych podczas bombardowań lotniczych oraz na osobach internowanych, cywilnych obrońcach i zakładnikach, pokazano także przejawy antysemityzmu i przestępstwa na jeńcach wojennych. W podsumowaniu znalazło się miejsce na ukazanie postaw Niemców wobec zbrodni.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

**Злочыны
Вермахта ў Польшчы,
верасень-кастрычнік
1939 г.**

**3 НАЙВЯЛІКШАЙ
ЖОРСТКАСЦЮ...**

**9-30
ліпеня**

выстава працуе па адрасу:
**вул. К. Маркса, 12
НАЦЫЯНАЛЬНЫ МУЗЕЙ
ГІСТОРЫІ І КУЛЬТУРЫ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**
з 11.00 да 19.00
выхадны - серада

ІНСТЫТУТ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ПАМЯЦІ
ПОЛЬСКИ ИНСТИТУТ У МОСКВУ
НАЦЫЯНАЛЬНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ
І КУЛЬТУРЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

IP INSTYTUT POLSKI
Польскі Інстытут у Маскве

ПОЛЬСКИ ИНСТИТУТ ЗАПРЕЖДАЕТ:
предварительная продажа - с 10.00 до 18.00
входная и билетная - с 10.00 до 18.00
открытие - 10.00 до 18.00, продажа - 12.00 до 18.00

адр.: Пашчарэччэ 6, Мінск, 220001 Беларусь
тэл.: (2571) 200-88-81, 200-83-76
факс: (2571) 200-88-74
e-mail: info@ipm.by

www.OPEN.BY
ІНТЭРАКТЫВНАЯ КАРТА

1

2

